

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Η διάσωση της Ευρώπης»

Συγγραφή: ΘΕΟΔΩΡΑ ΤΡΙΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

Εφαρμογή: ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΝΤΩΝΟΓΙΑΝΝΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η διάσωση της Ευρώπης

Εφαρμογή σεναρίου

Γεωργία Αντωνογιάννη

Δημιουργία σεναρίου

Θεοδώρα Τριαντοπούλου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

2ο Γυμνάσιο Χαλάστρας, Θεσσαλονίκη

Χρονολογία

Από 12-1-2015 έως 5-2-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, 4η ενότητα: Ενωμένη Ευρώπη και Ευρωπαίοι πολίτες.

Το σενάριο αξιοποιεί επιπλέον θεωρία από:

- την 3η Ενότητα «Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε διαφορετικοί», Β, «Ερωτηματικές προτάσεις. Ευθύς και πλάγιος λόγος»,
- την 8η Ενότητα «Μπροστά στο Μέλλον», Ε «Περίληψη» και Γ «Σημεία Στίξης».

Χρονική διάρκεια

8 ώρες

Διαθεματικό

Όχι

Χώρος

I. Φυσικός χώρος: Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, αίθουσα με διαδραστικό πίνακα, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Το αρχικό σενάριο προέβλεπε τη δημιουργία Wiki τάξης. Σε συμφωνία όμως με τους μαθητές αποφασίστηκε να επικεντρωθούμε στη χρήση των Google Docs και να δημιουργήσουμε ένα Google Drive για την τάξη. Γι' αυτό στο εξής θα αναφέρεται το σενάριο στο Google Drive της τάξης. Η αλλαγή αυτή έγινε διότι επρόκειτο στα άμεσο μέλλον να δημιουργήσουμε ένα ιστολόγιο τάξης και οι μαθητές ήθελαν να γνωρίσουν και κάτι διαφορετικό, το περιβάλλον του Google Drive.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το σενάριο προϋποθέτει την εξοικείωση του εκπαιδευτικού και των μαθητών με τη διδασκαλία σε ομάδες, με το λογισμικό του Google Drive και με τη χρήση επεξεργαστή κειμένου Word. Όσον αφορά στην τεχνολογική υποδομή, απαιτείται αίθουσα διδασκαλίας με προτζέκτορα ή διαδραστικό πίνακα, ηχεία, χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής και μια εκπαιδευτική πλατφόρμα Google Drive που να έχει δημιουργηθεί για το τμήμα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Θεοδώρα Τριαντοπούλου, Η διάσωση της Ευρώπης, Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

-

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με αφορμή τη γελοιογραφία του Μ. Κουντούρη «Η διάσωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης» οι μαθητές εισάγονται σε έναν προβληματισμό για το παρόν και το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η γελοιογραφία αποτελεί τον σκηνικό χώρο και τον μοχλό του σεναρίου: οι μαθητές την ερμηνεύουν, τη μετασχηματίζουν σε άλλα κειμενικά είδη και αποτελεί την αφορμή για τη διοργάνωση μίας συζήτησης σχετικής με το μέλλον της Ευρώπης καθώς και για τη δημιουργία μιας έκθεσης με γελοιογραφίες ανάλογης θεματολογίας στο Google Drive της τάξης. Συγκεκριμένα:

Αρχικά, οι μαθητές ανιχνεύουν την ιστορία που κρύβεται στη γελοιογραφία και μετά ερμηνεύουν το μήνυμά της. Στην αποδόμηση της γελοιογραφίας συνεισφέρουν τόσο η animation εκδοχή της, η λεζάντά της όσο και σχετικά κείμενα. Στη συνέχεια, εμπλέκονται σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής με αφορμή τη γελοιογραφία (συγγραφή συνοδευτικών διαλόγων, αφηγήσεων, ρεπορτάζ, ανάλυση γεγονότων).

Μετά, με αφορμή τη συμμετοχή τους σε μία υποθετική τηλεοπτική συζήτηση με θέμα «Η διάσωση της Ευρώπης» συγγράφουν κείμενα/τοποθετήσεις, αφού μελετήσουν ένα δίκτυο κειμένων από το διαδίκτυο, το σχολικό βιβλίο ή άλλες πηγές.

Τέλος, καταθέτουν τον δικό τους προβληματισμό για το παρόν και το μέλλον της Ευρώπης σχολιάζοντας μία άλλη γελοιογραφία με ανάλογο θέμα που επιλέγουν από διάφορες πηγές.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Στο νέο σημειολογικό περιβάλλον τα κείμενα με τα οποία ερχόμαστε σε επαφή είναι όλο και λιγότερο μονοτροπικά με την εικόνα να είναι το κυρίαρχο στοιχείο (Χοντολίδου 1999). Στο παρόν σενάριο αξιοποιείται το κειμενικό είδος της γελοιογραφίας ως πεδίο προβληματισμού και αφορμή γνώσης, αλλά και ως χώρος για

δημιουργική γραφή και θεατρικό παιχνίδι (Γκόβας 2003· Μυρογιάννη 2003· Παπαδοπούλου 2003). Η γελοιογραφία, αρχικά αποδομείται με βήματα ερμηνευτικής προσέγγισης και μετασχηματίζεται σε άλλα κειμενικά είδη.

Το σενάριο υιοθετεί στοιχεία του κινήματος των Πολυγραμματισμών, καθώς οι μαθητές ασκούνται στη λειτουργική αξιοποίηση ηλεκτρονικών μέσων πρακτικής γραμματισμού και μούνται σε γνωρίσματα της νέας κειμενικής πραγματικότητας. Στο παραπάνω πλαίσιο καλλιεργείται ο οπτικός γραμματισμός που αφορά την ικανότητα όχι μόνο κατανάλωσης και κριτικής αποτίμησης αλλά και δημιουργίας οπτικών εννοιών και παραγωγής οπτικών μηνυμάτων (Kress & Van Leeuwen 2001).

Η προσέγγιση της διδασκαλίας γίνεται με βάση τα κειμενικά είδη στη μη ρυθμιστική της εκδοχή. Δίνεται έμφαση στην παραγωγή λόγου και ως ατομική, αλλά και ως συνεργατική διαδικασία, ενώ το γράψιμο αντιμετωπίζεται ως μια δυναμική διαδικασία.

Το παιδαγωγικό πλαίσιο εφαρμογής του σεναρίου αντλεί βασικές αρχές από τη θεωρία του κοινοτικού εποικοδομητισμού (communal constructivism), σύμφωνα με την οποία οι μαθητές οικοδομούν τη γνώση τους ενεργά μαζί με τους άλλους και για τους άλλους σε ένα συνεργατικό περιβάλλον (Holmes et.al. 2001). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διαδικασία οικοδόμησης της γνώσης είναι καθοδηγητικός, βοηθητικός και συντονιστικός.

Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης αξιοποιείται ο χώρος του wiki του τμήματος. Η αξιολόγηση δίνει έμφαση σε ποιοτικές περιγραφές και λιγότερο σε ποσοτικές και απαιτεί την ενεργητική συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων (μαθητών και εκπαιδευτικού) (Σαπουντζής 2011: 167-168).

Στη σχεδιαστική βάση του σεναρίου αξιοποιήθηκε το θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο του ρόμβου της γλωσσικής εκπαίδευσης (Κουτσογιάννης 2012), σύμφωνα με το οποίο η διαμόρφωση των μαθητικών ταυτοτήτων αποτελεί συνάρτηση των γνώσεων για τον κόσμο, των γνώσεων για τη γλώσσα, των διδακτικών πρακτικών και των γραμματισμών. Το σενάριο ακολουθεί επίσης τη

λογική ότι η διδασκαλία δεν είναι μια ουδέτερη διαδικασία, αλλά μια βαθιά πολιτική επιλογή (Κουτσογιάννης & Αλεξίου 2012: 52). Με βάση τα παραπάνω το σενάριο στοχεύει στη δημιουργία συγκεκριμένου τύπου εγγράμματων υποκειμένων που καλλιεργούν δεξιότητες και γραμματισμούς πέραν του κλασικού, που θα τους χαρακτηρίζουν στο μέλλον ως ενεργούς πολίτες. Στο σενάριο οι ΤΠΕ αντιμετωπίζονται ως μέσα πρακτικής γραμματισμού και κινείται κυρίως στο πλαίσιο του δεύτερου από τους τρεις αλληλένδετους κύκλους (Κουτσογιάννης, Παυλίδου & Χαλσιάνη, 2011: 7-31).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές:

- έρχονται σε επαφή με τον προβληματισμό για το παρόν και το μέλλον της Ευρώπης·
- αποκτούν ενσυναίσθηση για ένα συμβάν, έστω και υποθετικό, και κατανοούν ότι μπορεί να έχει διαφορετικές οπτικές και αναγνώσεις·
- μαθαίνουν να παρακολουθούν μία συζήτηση και να συμμετέχουν σε αυτήν.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές:

- ασκούνται στην αποδόμηση γελοιογραφιών που αφηγούνται μία ιστορία και κατανοούν τη σημασία της περιγραφής και της αφήγησης ως μέσων για την αποκωδικοποίηση της·
- συσχετίζουν το κειμενικό είδος της γελοιογραφίας με τη σύγχρονη κοινωνικο-οικονομική πραγματικότητα και μαθαίνουν να διακρίνουν την οπτική γωνία του δημιουργού·

- αναζητούν, κατανοούν και αξιολογούν τη συνεισφορά διαφόρων σημειωτικών τρόπων στη νοηματοδότηση ενός κειμένου και την αποτελεσματικότητά τους·
- ασκούνται στη μετατροπή πολυτροπικού κειμένου σε μονοτροπικό ή και αντίστροφα·
- συγγράφουν ερμηνευτικά σχόλια, αφηγήσεις, συνεντεύξεις, ρεπορτάζ, απόψεις/τοποθετήσεις και ασκούνται στη διαμόρφωση του ύφους των κειμένων ανάλογα με την περίπτωση της επικοινωνίας και το κειμενικό είδος.

Γραμματισμοί

Κλασικός γραμματισμός

Οι μαθητές:

- εξοικειώνονται με την ανάπτυξη παραγράφου·
- εξοικειώνονται με την οργάνωση της αφήγησης για την παραγωγή κειμένων·
- παράγουν γραπτό και προφορικό λόγο μέσα σε συγκεκριμένο επικοινωνιακό πλαίσιο·
- πυκνώνουν τα νοήματα των κειμένων που μελέτησαν με σκοπό την ενημέρωση των συμμαθητών τους σχετικά με το περιεχόμενό τους·
- αξιοποιούν τα σημεία στίξης, κυρίως στη σύνταξη διαλογικών κειμένων·
- επεξεργάζονται κείμενα εντοπίζοντας συγκεκριμένες πληροφορίες, τις οποίες αξιοποιούν για να συγκροτήσουν δικά τους κείμενα·
- μαθαίνουν να παρακολουθούν μία συζήτηση και να συμμετέχουν σε αυτήν·
- αναπτύσσουν δεξιότητες και στρατηγικές μεταγνωστικού τύπου πάνω στα γραφόμενά τους και εξοικειώνονται με τον δυναμικό χαρακτήρα της γραφής.

Νέοι γραμματισμοί

Οι μαθητές:

- αποκτούν δεξιότητες οπτικού γραμματισμού·
- εξασκούνται στη συνεργατική παραγωγή λόγου με τη βοήθεια Προγράμματος Επεξεργαστή Κειμένου·

- αξιοποιούν το περιβάλλον Wiki για δημοσιοποίηση, παραγωγή γραπτού λόγου (κείμενο παρουσίασης, ανάπτυξη σχολίων) και συμπαραγωγή γραπτού λόγου (με την αξιοποίηση σχετικών σχολίων).
- αναπτύσσουν δεξιότητες αναζήτησης, επιλογής και αξιοποίησης πληροφοριών από το διαδίκτυο (αναζήτηση και ερμηνεία γελοιογραφιών).
- αξιοποιούν τις τεχνολογίες ως μέσο δημοσίευσης, ως περιβάλλον εργασίας αλλά και ως μέσο παραγωγής κειμένων.

Κριτικός γραμματισμός

Οι μαθητές:

- διαμορφώνουν κριτική στάση απέναντι σε θέματα που αφορούν το παρόν και το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- εξασκούνται στην ανάγνωση γελοιογραφιών, προκειμένου να αποκρυσταλλωθεί το μήνυμα που εκπέμπουν πολλές φορές με συμβολικό τρόπο.
- αναπτύσσουν τον προβληματισμό τους για τη συμβολή των διαφορετικών τρόπων (εικόνα, ήχος, κίνηση, γλώσσα) στη νοηματοδότηση των κειμένων.
- συνειδητοποιούν ότι τα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα προσφέρουν δυνατότητες, αλλά και περιορισμούς όσον αφορά στην παραγωγή κειμένων.

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές μέσα από τις ομαδικές δραστηριότητες ασκήθηκαν στο να ακούν και να σέβονται τις απόψεις των συμμαθητών τους, να επιλύουν προβλήματα με επιμερισμό ρόλων και να κατανοούν τη σημασία της ατομικής συνεισφοράς σε μία ομαδική εργασία. Ανέπτυξαν μεθοδικότητα στην επίλυση ενός προβλήματος, με τη χρήση του φύλλου εργασίας, και δεξιότητες και στρατηγικές μεταγνωστικού χαρακτήρα πάνω στα γραφόμενά τους. Επίσης, το σενάριο βοήθησε, στο μέτρο του εφικτού, στην απόκτηση ενσυναίσθησης και κατανόησης των διαφορετικών αναγνώσεων που μπορεί να έχει ένα γεγονός μέσα από την υιοθέτηση της οπτικής γωνίας ηρώων μιας

ιστορίας. Τέλος, μπορούμε να πούμε πως αυτή η επαφή με κείμενα και θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και ο έντονος προβληματισμός τους για το μέλλον της τους βοήθησε να αναπτύξουν ενεργητική στάση, ως πολίτες, απέναντι σε θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο οπτικός γραμματισμός, και μάλιστα ο κριτικός οπτικός γραμματικός, είναι απαραίτητο να αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής ενασχόλησης στον χώρο του σχολείου. Το παρόν σενάριο επιδιώκει να προϋδεάσει τους μαθητές για μια πιο κριτική στάση προς την κινούμενη εικόνα. Οι μαθητές βλέποντας το animation ως πολυτροπικό κείμενο, δοκίμασαν να διαβάσουν το κάθε σημειωτικό σύστημα, για να διακρίνουν τη συμβολή του στο κινηματογραφικό αποτέλεσμα. Με αυτό τον τρόπο, αφενός η ύλη διδασκαλίας ενημερώθηκε και αφετέρου οι μαθητές έμαθαν να παρατηρούν σωστότερα αλλά και να ανακαλύπτουν τους «κρυφούς» τρόπους μετάδοσης μηνυμάτων και συναισθημάτων στα έργα του κινηματογράφου – μιας τέχνης που τόσο αγαπούν.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Συνδέεται με το Α΄ μέρος της 3ης ενότητας «Είμαστε όλοι ίδιοι. Είμαστε διαφορετικοί». Επίσης με τους γενικούς στόχους του ΔΕΠΠΣ (ΔΕΠΠΣ: 47) «να αναπτύσσουν [οι μαθητές] τη δυνατότητα πρόσληψης του αξιακού περιεχομένου των μηνυμάτων του ομιλούντος, ανάλογα με τις πραγματολογικές και σημασιακές αποχρώσεις του λόγου» καθώς και «να αξιολογούν τις πληροφορίες εκτιμώντας τα γλωσσικά, εξωγλωσσικά και παραγλωσσικά στοιχεία του λόγου». Επίσης, σύμφωνα με το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο (2011), τα πολυτροπικά και τα ψηφιακά κείμενα συνιστούν κειμενικά είδη

και επιδιώκεται «να κατανοήσουν [οι μαθητές] στην κατεύθυνση ενός πολυτροπικού γραμματισμού τη σχέση οπτικού και λεκτικού γραμματισμού» όπως και «να κατανοήσουν ότι η επικοινωνία αποτελεί μια διαδικασία κατά την οποία ανταλλάσσονται διαφορετικές γνώσεις, στάσεις και ιδεολογίες, ώστε να είναι σε θέση να τις διαπραγματεύονται» (Πρόγραμμα Σπουδών: 10). Επιπλέον, «να συντάσσουν πολυτροπικά κείμενα και να εξηγούν το αποτέλεσμα από τη χρήση διαφορετικών τρόπων σε αυτά τα κείμενα» (Πρόγραμμα Σπουδών: 74).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ χρησιμοποιούνται ως πηγή εξεύρεσης της ταινίας και ως περιβάλλον εργασίας (προβολή παρουσίασης, ViewMaker).

Κείμενα

- [Στην κορφή του κόσμου της γελοιογραφίας ο Μιχάλης Κουντούρης](#)
- Μ., Κουντούρης, [Διάσωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#).
- «[Ευρωπαϊκά χρήματα](#)» από το περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)».
- Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο. Από το περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)», σελίδα 48.
- Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Μάρτιν Σουλτς. Από το περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)», σελίδα 48.
- Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Χέρμαν Βαν Ρομπέι. Από το περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)», σελίδα 49.
- Η Ευρωπαϊκή ένωση: Μία ένωση με μέλλον. Από το περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)», σελίδα 53.
- Από το πρόγραμμα του Ζαν Κλωντ Γιούνκερ, [Κεφάλαιο 9 Ισχυρότερος παγκόσμιος παράγοντας](#).

- [Η Γηραιά Ήπειρος μέσα από τα μάτια των καλύτερων Ευρωπαίων γελοιογράφων.](#)
- [Οι νέοι σκισάρουν την Ευρώπη.](#) Αποτελέσματα διαγωνισμού.
- [Η γελοιογραφία στην Εκπαίδευση/ Γελοιογραφίες/ευρωπαϊκή ένωση.](#)
- Μ. Κουντούρης, [Utopia 2.](#)
- [Μια σκιτσογραφική Utopia.](#)
- [Γελοιογραφία: Ευρώπη με την όπισθεν](#)
- [Γελοιογραφίες, Ευρωπαϊκή Ένωση](#)

Από τα προτεινόμενα κείμενα του αρχικού σεναρίου οι μαθητές δε μελέτησαν το κείμενο «[Ευρωπαϊκά γρήματα](#)» από το περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)», γιατί ο χρόνος δεν ήταν αρκετός και το συγκεκριμένο κείμενο περιείχε έννοιες δυσνόητες για τα παιδιά. Όπως αναφέρεται και στη συνέχεια, τα παιδιά αντιμετώπισαν αρκετές δυσκολίες κατανόησης και στα άλλα κείμενα.

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Στην εφαρμογή του σεναρίου η τάξη έπρεπε να δουλέψει στα Google Docs και να δημιουργήσουμε ένα Google Drive. Δημιουργήσαμε κοινό λογαριασμό gmail και δώσαμε ένα password που κοινοποιήθηκε σε όλους. Ζητήθηκε από τους μαθητές, όταν επιστρέψουν στο σπίτι τους, να μουν στα Google Docs και να τα εξερευνήσουν, ώστε να εξοικειωθούν με αυτά. Δύο μέρες μετά θα ξεκινούσε η εφαρμογή του σεναρίου. Εφαρμόσαμε την πρόταση του σεναρίου το οποίο προέβλεπε τρεις διαφορετικές φάσεις. Στην πρώτη φάση, οι μαθητές έπρεπε να μελετήσουν τη γελοιογραφία: «Το παρόν της Ευρώπης», του Μ. Κουντούρη.

1^η φάση σεναρίου

1^η διδακτική ώρα

Στον διαδραστικό πίνακα της τάξης προβλήθηκε η γελοιογραφία του Μ. Κουντούρη «Η διάσωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», χωρίς τη συνοδευτική λεζάντα προκειμένου

οι μαθητές να ασκηθούν στην [ανάγνωση της εικόνας](#). Σημειώνεται ότι η λεζάντα/τίτλος συνοδεύει μόνο το σχετικό animation.

Οι μαθητές αναγνώρισαν το κειμενικό είδος, τη γελοιογραφία, και δήλωσαν πως είναι ένα είδος που τους αρέσει πολύ. Προσπαθώντας να διερευνήσω την επαφή τους με αυτό, διαπίστωσα πως σχεδόν όλοι οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι με το έργο του σκιτσογράφου Αρκά ενώ κάποιος θυμήθηκε πώς σκίτσα με τη Μαφάλντα υπάρχουν στα βιβλία της Νεοελληνικής Γλώσσας του γυμνασίου. Στη συνέχεια ζητήθηκε από τους μαθητές να ανακαλύψουν το κρυμμένο μήνυμα της γελοιογραφίας. Για τον λόγο αυτόν οι μαθητές χωρίστηκαν σε δυάδες και τους δόθηκε [Φύλλο Εργασίας Φάσης 1 \(Ανίχνευση της κρυμμένης ιστορίας\)](#). Οι μαθητές κατέγραψαν τις παρατηρήσεις τους για τα πρόσωπα, την ένδυσή τους, τις εκφράσεις τους και τα αντικείμενα που υπήρχαν και έκαναν υποθέσεις για τον τόπο των γεγονότων αλλά και για τη δράση που προηγήθηκε της εικονιζόμενης πράξης και αυτή που νομίζουν ότι έπεται. Οι απαντήσεις των μαθητών παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια.

Στη συνέχεια, προβλήθηκε στον διαδραστικό πίνακα η [animation εκδοχή της γελοιογραφίας](#). Οι μαθητές έλεγξαν τις υποθέσεις που είχαν κάνει για τη δράση σε σύγκριση με την animation εκδοχή της – όλοι είχαν καταλάβει τι θα επακολουθούσε, δηλαδή την πτώση και την συντριβή των ανθρώπων. Η πλειοψηφία παρατήρησε πως η κίνηση και ο ήχος έδωσε στο μήνυμα «παραστατικότητα, σαφήνεια, ζωντάνια και το έκανε διασκεδαστικό, ενδιαφέρον». Έτσι, στα μειονεκτήματα της γελοιογραφίας εντάξανε την «ασάφεια» και της animation εκδοχής την «καθοδήγηση». Ενδεικτικά

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

παράθεται ένα φύλλο εργασίας, ενώ περισσότερα υπάρχουν στον φάκελο με τα τεκμήρια.

Α' Ανίχνευση της κρυμμένης ιστορίας

1) Παρατηρήστε και καταγράψτε τα αντικείμενα και τα πρόσωπα της γελοιογραφίας, την εμφάνιση και την έκφρασή τους.

Άνθρωποι	Αντικείμενα
Άνδρες να φράζουν την ευρωπαϊκή αγορά. Οι άνδρες είναι από διαφορετικές χώρες.	Ευρωπαϊκό σήμα
	Τρίτες με σχέδια ανδρών
	Καθίστο στο ξενοδοχείο

* Στο τέλος γίνεται η ταξί των ανδρών αλλά και να δίνονται διδάσκω των ανδρών πάνω στο τραφολί να.

2) Παρατηρήστε και καταγράψτε την οπτική γωνία (από κάτω, από ψηλά, από μπροστά, από πίσω) της γελοιογραφίας και κάντε υποθέσεις για τον τόπο των γεγονότων.

στην αρχή βλέπουμε σε ένα αεροπλάνο και εκτός αεροπλάνου πάνω από τον αέρα τους.

3) Περιγράψτε τη δράση μέσα στη γελοιογραφία, χωρίς να την ερμηνεύσετε. Τι νομίζετε ότι γίνεται αυτή τη στιγμή;

Κατά το κείμενο βλέπουμε ανθρώπους να κρατούν ένα φακίνο και να το πιάνουν. Είναι να παραμένουν και να παραμένουν πάνω στο φακίνο να το πιάνουν.

4) Ποια δράση νομίζετε ότι προηγήθηκε και ποια νομίζετε ότι πρόκειται αμέσως να ακολουθήσει;

Πριν από αυτό είχε γίνει ένα επίσημο συνέδριο. Ανδρες από διάφορα κράτη είχαν φέρει φακίνο και βούρκο και ήταν στο φακίνο. Είναι να παραμένουν αμέσως και να δίνουν πόσο κοντά είναι οι υποθέσεις σας στην ιστορία; Παρακολουθείστε το animation της γελοιογραφίας (<http://www.youtube.com/watch?v=oKyzqr1Ka7M>).

Και τώρα, ώρα για συμπεράσματα:

α) Ποιοι επιπλέον τρόποι αξιοποιούνται στην animation εκδοχή της γελοιογραφίας; Ποια η επίδρασή τους στη νοηματοδότηση του κειμένου;

Μουσική, ήχος, ομιλία, αντιστάσεις, αντιστάσεις. Η κίνηση. Κάνουν τη γελοιογραφία πιο πλάγια, χαρούνη, ζωντανή και κατανοητή.

β) Ποια πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα βλέπετε σε κάθε εκδοχή;

Στη γελοιογραφία είναι πιο εύκολο να γίνει περισσότερο πλάγια και να μην αφήνει εύκολα την αμφισβήτηση.

2^η διδακτική ώρα

Στη δεύτερη διδακτική ώρα οι μαθητές κλήθηκαν να ερμηνεύσουν το μήνυμά της γελοιογραφίας με τη βοήθεια του δεύτερου μέρους του [Φύλλου Εργασίας Φάσης 1 \(Ερμηνεία της ιστορίας\)](#). Το σενάριο προέβλεπε τη δημιουργία τετραμελών ομάδων, με τη συνένωση των διμελών ομάδων. Κάτι τέτοιο δεν έγινε για να αποφευχθεί η αναστάτωση και για συντομία χρόνου – οι μαθητές παρέμειναν όπως ήταν στις διμελείς ομάδες τους. Στη φάση αυτή, οι μαθητές συνέθεσαν ένα κείμενο/σχόλιο σε μορφή παραγράφου με τη δική τους ερμηνεία για τη γελοιογραφία. Για να το πετύχουν αυτό έπρεπε οι μαθητές, σύμφωνα με το κείμενο, να εντοπίσουν τις εικόνες/σύμβολα και αφού λάβουν υπόψη τους παράγοντες επικοινωνίας, το έτος σύνθεσής της, την ιστορική συγκυρία κατά το έτος 2013, τη λεζάντα του animation και το κείμενο «*Ευρωπαϊκά χρήματα*» από το ψηφιακό περιοδικό «[ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους](#)». Όταν όμως τους δόθηκε η παραπομπή στο ψηφιακό περιοδικό οι μαθητές δυσανασχήτησαν, γιατί τους φάνηκε δυσνόητο. Αποφασίσαμε να το αφαιρέσουμε και ως εκπαιδευτικός τους ανέλαβα να τους εξηγήσω κάποιες απορίες τους για τον οικονομικό τρόπο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μερικές παρατηρήσεις:

- Οι μαθητές γνώριζαν ουσιαστικά ελάχιστα για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τα όργανα και τους θεσμούς τους. Οι απορίες τους ήταν πολλές και σε κάποιες εξειδικευμένες και η διδάσκουσα δε γνώριζε ακριβώς και με λεπτομέρειες τις απαντήσεις, π.χ. σχετικά με τον τρόπο χρηματοδότησης των κρατών-μελών.
- Οι μαθητές ήταν πολύ επηρεασμένοι από την οικονομική κρίση της χώρας μας και αν και το θέμα ήταν η Ευρωπαϊκή Ένωση, αδυνατούσαν να δουν τη «μεγάλη εικόνα», με αποτέλεσμα να μιλούν συνέχεια για τους Έλληνες πολιτικούς και όχι τόσο για εν γένει τους πολιτικούς και την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το συμπέρασμα είναι πως οι μαθητές της τάξης δυσκολεύονταν να κατανοήσουν πως είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

και έβλεπαν τους εαυτούς, βασικά και σχεδόν αποκλειστικά, ως Έλληνες πολίτες.

- Λόγω του κλίματος της εποχής οι μαθητές εκφράζονταν τελείως απαξιωτικά για τους πολιτικούς. Το μήνυμα της γελοιογραφίας έφτασε σε αυτούς, αλλά για τους περισσότερους αφορούσε μόνο τους Έλληνες και όχι τους υπόλοιπους ευρωπαίους πολίτες.

Μέσω έντονων συζητήσεων για τα προβλήματα της χώρας και της πολιτικής της, η ώρα τελείωσε και η κάθε ομάδα ανέλαβε ως εργασία για το σπίτι να συγγράψει την παράγραφο της και να την αναρτήσει στο Google Drive. Ο κωδικός είχε δοθεί σε όλους τους μαθητές. Έτσι, οι μαθητές θα είχαν και όσο χρόνο χρειαζόταν για να επεξεργαστούν το νέο είδος ψηφιακού κειμένου.

3^η διδακτική ώρα

Στην ώρα αυτή προβλήθηκαν και διαβάστηκαν στην τάξη, με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα, οι παράγραφοι των μαθητών που σχολίαζαν το μήνυμα της γελοιογραφίας. Η ολομέλεια της τάξης διόρθωσε τυχόν ορθογραφικά, συντακτικά και λάθη έκφρασης. Επίσης επενέβη και με διορθώσεις στη δομή των, όταν υπήρχαν ασάφειες ή προβληματική έκφραση. Σχολιάστηκε το περιεχόμενο όλων των εργασιών. Ακολουθεί η διεύθυνση στο Google Drive της τάξης για τις εργασίες της πρώτης φάσης:

https://drive.google.com/folderview?id=0B2wNmqs7vtsvLWtvS0tpMjFpRnc&usp=s_haring

4^η διδακτική ώρα

Στην ώρα αυτή συγκροτήθηκαν νέες ομάδες αποκλειστικά από τους μαθητές, οι οποίες με αφορμή τη γελοιογραφία ανέλαβαν να ασχοληθούν εναλλακτικά με μία δικής τους επιλογής – από τις παρακάτω δραστηριότητες δημιουργικής γραφής [B\) Ερμηνεία της ιστορίας](#):

- Μετασχημάτισαν την ιστορία της γελοιογραφίας σε **ειδησιογραφική περιγραφή (ρεπορτάζ)** υιοθετώντας ρόλο δημοσιογράφου που βρίσκεται στον τόπο των γεγονότων και έχει ως στόχο την ενημέρωση τηλεθεατών. Το ρεπορτάζ εκτός από την αφήγηση των γεγονότων μπορούσε να ενσωματώνει υποθετικές γνώμες/απόψεις για το γεγονός και σχόλια του δημοσιογράφου. Στη συγγραφή του ρεπορτάζ μπορούσε να αξιοποιηθεί η χρήση του πλάγιου λόγου και των χρονικών προτάσεων.
- Μετασχημάτισαν τη γελοιογραφία σε **αφήγηση** επιλέγοντας οπτική γωνία (α' πρόσωπο, αν μιλούν ως ένας από τους πρωταγωνιστές της ιστορίας, ή γ' πρόσωπο, αν μιλούν ως ένας αυτόπτης μάρτυρας), χρόνο αφήγησης (ενεστώτας ή αόριστος/παρατατικός), χρονική σειρά των γεγονότων (γραμμική ή αναδρομική).
- Συνέγραψαν τους **διαλόγους** που μπορεί να συνοδεύουν το animation, με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση των σημείων στίξης.
- Έγραψαν υποθετικές **συνεντεύξεις** με πρόσωπα της ιστορίας. Επέλεξαν ερωτήσεις και έγραψαν τις υποθετικές απαντήσεις, υιοθετώντας τη φωνή ηρώων της ιστορίας.
- Έγραψαν μία **ανάλυση** των γεγονότων, αξιοποιώντας τα κείμενα των ομάδων με τις ερμηνείες της γελοιογραφίας, που έχουν κατατεθεί στο Google Drive της τάξης.

Αφού δόθηκε σε κάθε ομάδα και εκτύπωση (αυτό το ζήτησαν οι ίδιοι, γιατί τους διευκόλυνε, ώστε κάθε μαθητής να ανατρέχει στο θέμα όποτε ήθελε) με το θέμα που είχε επιλέξει, ο εκπαιδευτικός είχε μικρή συμμετοχή. Οι ομάδες δούλευαν μόνες τους. Ο χρόνος όμως και πάλι δεν ήταν αρκετός και ανέλαβαν να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους στο σπίτι. Όλο αυτό το διάστημα τα φύλλα εργασίας, η γελοιογραφία, το υλικό όλο ήταν αναρτημένα στο Google Docs ώστε οι μαθητές να ανατρέχουν ανά πάσα στιγμή σε αυτά. Συμφωνήθηκε η διόρθωση αυτών των κειμένων να γίνει από τον εκπαιδευτικό διαδικτυακά, από το σπίτι μας – παιδιά και εκπαιδευτικός – με τη

μορφή σχολίων στα κείμενα που αναρτούσαν. Οι μαθητές υπόβαλλαν με τη μορφή σχολίων και αυτοί τις απορίες και τις παρατηρήσεις τους, σχετικά με τη δική τους εργασία αλλά και των συμμαθητών τους. Έτσι, με αυτό τον διαδραστικό τρόπο έγινε η διόρθωση των εργασιών και όπως φάνηκε αυτό διευκόλυνε αλλά και άρεσε στους μαθητές μας. Πρότειναν μάλιστα να καθιερώσουμε το σύστημα αυτό και σε άλλες περιπτώσεις, γιατί έτσι η επικοινωνία μας ήταν άμεση και εκτεινόταν σε όλο το εικοσιτετράωρο.

Η διεύθυνση τους στο Google Drive τάξης είναι: <https://drive.google.com/folderview?id=0B2wNmqs7vtsvTUxCUndJT2hac0U&usp=sharing>

2^η φάση σεναρίου

5^η και 6^η διδακτική ώρα

Με αφορμή τη λεζάντα της γελοιογραφίας «Η διάσωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ετέθησαν από τον εκπαιδευτικό ερωτήματα σχετικά με τη διάσωση και τον ρόλο της Ευρώπης. Ερωτήματα που θα αποτελούσαν την αφορμή για τη δεύτερη φάση του σεναρίου. Δυστυχώς, τα παιδιά είχαν λίγα να πουν γι' αυτό το θέμα. Υπήρξε αμηχανία και διατυπώθηκαν μόνο κάποιες γενικές αρχές: *Πάνω απ' όλα οι άνθρωποι! Αυτοί πρέπει να σωθούν!* και *Η Ευρωπαϊκή Ένωση δε πρέπει να αποτελείται από ισχυρά αλλά και ανίσχυρα κράτη! Πρέπει να είναι ισότιμα!*

Στη συνέχεια δόθηκε στις ομάδες ένα από τα προτεινόμενα κείμενα μαζί με το δεύτερο φύλλο εργασίας, για να τα επεξεργαστούν και να συντάξουν μία εισήγησή του, που θα αναφέρεται στον ρόλο και το μέλλον της Ευρώπης [Φύλλο Εργασίας Φάσης 2](#). Το σενάριο πρότεινε να γίνει επεξεργασία των κειμένων στο σπίτι. Εμείς δουλέψαμε στην τάξη και τροποποιήσαμε στο σημείο αυτό το φύλλο εργασίας.

Μερικές παρατηρήσεις:

- Τα κείμενα ήταν μικρά σε έκταση αλλά τα παιδιά δυσκολεύτηκαν λόγω λεξιλογίου. Κάποιοι διαμαρτυρήθηκαν ότι δεν περιείχαν τις απαντήσεις σε

όλα τα ερωτήματα του [Φύλλο Εργασίας Φάσης 2](#). Τους έγινε ξεκάθαρο πως το φύλλο είναι, εν μέρει, ενδεικτικό και μπορούν να απαντήσουν για όσα αναφέρονται στο δικό τους κείμενο.

- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού υπήρξε σημαντικός σε αυτή τη φάση καθώς πολλές φορές χρειάστηκε να παρέμβει για διευκρινήσεις, γλωσσική εξομάλυνση και ερμηνείες.

Τα κείμενα αναρτήθηκαν και παρουσιάστηκαν στην τάξη από έναν ορισμένο από την ομάδα εκπρόσωπο. Η διεύθυνση τους στο google drive τάξης είναι: <https://drive.google.com/folderview?id=0B2wNmqs7vtsvMVByNWlyWVJZeXM&usp=sharing>

Δε δόθηκε επιπλέον εργασία για το σπίτι.

3^η φάση σεναρίου

7^η και 8^η διδακτική ώρα

Στη φάση αυτή οι μαθητές επέλεξαν μια γελοιογραφία, δικής τους εκλογής, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και σχολίασαν το νόημά της. Τους δόθηκε για βοήθεια η προτεινόμενη λίστα με διαδικτυακές διευθύνσεις του 3^{ου} [φύλλου](#) εργασίας, αλλά παράλληλα τους έγινε σαφές πως μπορούν να χρησιμοποιήσουν και οποιαδήποτε άλλη σχετική γελοιογραφία θέλουν, από άλλες πηγές.

Εντύπωση προκάλεσε η δυσκολία κάποιων μαθητών να αποκρυπτογραφήσουν το μήνυμά της. Αυτό οφειλόταν, πιστεύω, όχι τόσο στο πολυτροπικό αυτό κείμενο αλλά στην άγνοια των μαθητών για ζητήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σίγουρα όμως δυσκολεύτηκαν και από το γεγονός ότι έπρεπε οι ίδιοι να συνδυάσουν στοιχεία και δεν περιορίζονταν στο να διαβάζουν τα λόγια κάποιου άλλου. Έπρεπε οι ίδιοι να αρθρώσουν λόγο και να εξηγήσουν και αυτό αποδείχτηκε πως δεν ήταν καθόλου εύκολο. Εξάλλου δεν είχαν αναλύσει πολλές φορές τέτοιο είδος πολυτροπικού κειμένου. Οι αναλύσεις των γελοιογραφιών τους αναρτήθηκαν και αυτές.

Η διεύθυνση τους στο Google Drive τάξης είναι:

<https://drive.google.com/folderview?id=0B2wNmqs7vtsvYWx5bWtRcjVQcjA&usp=sharing>

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας Φάσης 1

Το παρόν της Ευρώπης μέσα από τη γελοιογραφία του Μ. Κουντούρη

Η γελοιογραφία του Μ. Κουντούρη, που θα αναλύσετε, κέρδισε το πρώτο βραβείο το 2013 στον Διεθνή διαγωνισμό γελοιογραφίας «World Press Cartoon» με συμμετοχές από επαγγελματίες γελοιογράφους από 75 χώρες από κάθε γωνιά του πλανήτη. Στη γελοιογραφία κρύβεται μία ιστορία.

Αποστολή σας είναι

η ανάγνωση της κρυμμένης ιστορίας της γελοιογραφίας

και η ερμηνεία του μηνύματός της.

Ακολουθήστε τα ακόλουθα βήματα:

Α) Ανίχνευση της κρυμμένης ιστορίας

1) Παρατηρήστε και καταγράψτε τα αντικείμενα και τα πρόσωπα της γελοιογραφίας, την εμφάνιση και την έκφρασή τους.

Άνθρωποι	Αντικείμενα

2) Παρατηρήστε και καταγράψτε την οπτική γωνία (από κάτω, από ψηλά, από μπροστά, από πίσω) της γελοιογραφίας και κάντε υποθέσεις για τον τόπο των γεγονότων.

.....

3) Περιγράψτε τη δράση μέσα στη γελοιογραφία, χωρίς να την ερμηνεύσετε. Τι νομίζετε ότι γίνεται αυτή τη στιγμή;

.....

4) Ποια δράση νομίζετε ότι προηγήθηκε και ποια νομίζετε ότι πρόκειται αμέσως να ακολουθήσει;

.....

Πόσο κοντά είναι οι υποθέσεις σας στην ιστορία; Παρακολουθείστε το animation της γελοιογραφίας (<http://www.youtube.com/watch?v=oKvzqr1Ka7M>).

Και τώρα, ώρα για συμπεράσματα:

α) Ποιοι επιπλέον τρόποι αξιοποιούνται στην animation εκδοχή της γελοιογραφίας; Ποια η επίδρασή τους στη νοηματοδότηση του κειμένου;

.....

β) Ποια πλεονεκτήματα ή μειονεκτήματα βλέπετε σε κάθε εκδοχή;

.....

Β) Ερμηνεία της ιστορίας

1) Εντοπίστε αντικείμενα ή ανθρώπους που νομίζετε ότι λειτουργούν ως σύμβολα και κάντε υποθέσεις για τη σημασία τους. Κρατήστε σημειώσεις στον πίνακα που ακολουθεί:

Άνθρωποι-Σύμβολα	Αντικείμενα-Σύμβολα

2) Αποδώσετε σε μία *δομημένη παράγραφο* το **μήνυμα** της γελοιογραφίας. Πριν προχωρήσετε στη συγγραφή του κειμένου σας να λάβετε υπόψη σας:

- Το επικοινωνιακό πλαίσιο της γελοιογραφίας: πομπός, δέκτης, σκοπός
.....
- Τον χρόνο σύνθεσης γελοιογραφίας καθώς και την ιστορική συγκυρία στην Ευρώπη τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο
.....
- Τη λεξάντα της γελοιογραφίας.....

Γ) Δραστηριότητες δημιουργικής γραφής

Παίξτε με τη γελοιογραφία. Μπορείτε να επιλέξετε μία από τις παρακάτω ομαδικές δραστηριότητες:

- Υιοθετήστε ότι είστε δημοσιογράφοι και βρίσκεστε στον τόπο των γεγονότων. Ετοιμάστε το **ρεπορτάζ** στο οποίο μπορείτε να ενσωματώσετε υποθετικές συνεντεύξεις σε πλάγιο ή ευθύ λόγο και δικά σας σχόλια.
- Υποθέστε ότι είστε ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας ή αυτόπτες μάρτυρες. Κάντε τη δική σας **αφήγηση** επιλέγοντας οπτική γωνία (α΄ ή γ΄ πρόσωπο), χρόνο αφήγησης (ενεστώτας, αόριστος/παρατατικός), χρονική ακολουθία γεγονότων (γραμμική ή αναδρομική αφήγηση).
- Δημιουργήστε τους **διαλόγους** που μπορεί να συνοδεύουν το animation. Δώστε έμφαση στη χρήση των σημείων στίξης.
- Σε διπλό ρόλο δημοσιογράφου και προσώπου της ιστορίας σχεδιάστε υποθετικές **συνεντεύξεις** σε πρόσωπα της ιστορίας, με ιδιαίτερη έμφαση στη χρήση των ερωτηματικών προτάσεων.
- Σε ρόλο δημοσιογράφου/αναλυτή γράψτε ένα **κείμενο/ανάλυση** των γεγονότων αξιοποιώντας τα κείμενα των ομάδων με τις ερμηνείες της γελοιογραφίας, που έχουν κατατεθεί στα google docs της τάξης.

Φύλλο Εργασίας Φάσης 2

Απόψεις για το μέλλον της Ευρώπης

Υποθέστε ότι μερικές μέρες αργότερα από το περιστατικό που αφηγείται το σκίτσο διοργανώνεται μία συζήτηση (στρογγυλή τράπεζα) στην τηλεόραση με θέμα «*Η διάσωση της Ευρώπης και ο ρόλος της στον σύγχρονο κόσμο*», στην οποία θα συμμετέχετε με έναν εκπρόσωπο της ομάδας σας.

Αποστολή σας είναι να ετοιμάσετε **ένα κείμενο/τοποθέτηση**, που να συνοψίζει **απόψεις** από το κείμενο που η ομάδα σας θα μελετήσει. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να

μελετήσει και να παρουσιάσει την άποψη/τοποθέτηση για ένα από τα ακόλουθα κείμενα:

- 1) Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ζοζέ Μανουέλ Μπαρόζο. Από το περιοδικό «ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους» <http://bookshop.europa.eu/el/-.-t--pbNA3113822/>, σελίδα 48,
- 2) Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Μάρτιν Σουλτς Από το περιοδικό «ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους» <http://bookshop.europa.eu/el/-.-t--pbNA3113822/>, σελίδα 48,
- 3) Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Χέρμαν Βαν Ρομπέι Από το περιοδικό «ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους» <http://bookshop.europa.eu/el/-.-t--pbNA3113822/>, σελίδα 49.
- 4) Η Ευρωπαϊκή ένωση: Μία ένωση με μέλλον. Από το περιοδικό «ΕΥΡΩΠΗ: ένα περιοδικό γνώσεων για νέους» <http://bookshop.europa.eu/el/-.-t--pbNA3113822/>, σελίδα 53
- 5) Από το πρόγραμμα του Ζαν Κλωντ Γιούνκερ, Κεφάλαιο 9 Ισχυρότερος παγκόσμιος παράγοντας http://ec.europa.eu/about/juncker-commission/docs/pg_el.pdf
- 6) Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Κείμενο 6 [Η Ευρώπη του Κόσμου], σελίδα 72.
- 7) Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Τετράδιο Μαθητή, Κείμενο 7 [Ο νέος ρόλος της Ευρώπης στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης], σελίδα 44

Διαδικασία

Στην τάξη

1. Μελετήστε το κείμενο που σας δίνεται.

2. Εντοπίστε και ερμηνεύστε τις άγνωστες λέξεις του κειμένου με τη βοήθεια λεξικών. Μπορείτε να αξιοποιήσετε το Λεξικό Τριανταφυλλίδη (http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/tools/lexica/triantafyllides/)
3. Εντοπίστε δυσκολονόητα σημεία του κειμένου για να τα συζητήσετε στην τάξη με τους συμμαθητές σας και τον εκπαιδευτικό.
4. Απομονώστε τα κομμάτια που νομίζετε ότι σχετίζονται με τα συγκεκριμένα ερωτήματα (το μέλλον/διάσωση της Ευρώπης, τις μελλοντικές προκλήσεις, τον ρόλο της) και σημειώστε τις λέξεις-κλειδιά.

Στη συνέχεια

1. Ανταλλάξτε απόψεις με τους συμμαθητές σας για δυσκολονόητα σημεία του κειμένου, για τα σημεία που νομίζετε ότι σχετίζονται με τα ερωτήματα που διερευνάτε και τις λέξεις-κλειδιά.
2. Σχεδιάστε τη δομή του κειμένου σας. Συνθέστε το σε οικείο ύφος, σε πρώτο πρόσωπο αξιοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου. Σκεφτείτε τέλος αν η άποψη-τοποθέτηση που συγγράψετε θα μπορούσε να εκφράζει κάποιο από τα πρόσωπα του σκίτσου και ποιο.
3. Καταθέστε το κείμενό σας στο google drive της τάξης.
4. Επιλέξτε έναν εκπρόσωπο της ομάδας σας και παρουσιάστε το κείμενό σας στην ολομέλεια

Φύλλο Εργασίας Φάσης 3

Αποστολή σας είναι να βρείτε μία γελοιογραφία από το διαδίκτυο ή άλλες πηγές σχετικά με το παρόν και το μέλλον της Ευρώπης που σας κεντρίζει το ενδιαφέρον την οποία να καταθέσετε στη σελίδα του Wiki μαζί με ένα σχόλιο/ερμηνεία.

Διαδικασία

Για την επιλογή της γελοιογραφίας σας μπορείτε να αξιοποιήσετε τις ακόλουθες πηγές:

- Η Γηραιά Ήπειρος μέσα από τα μάτια των καλύτερων Ευρωπαίων γελοιογράφων <http://www.protothema.gr/world/article/316069/i-giraia-ipeiros-mesa-apo-ta-matia-ton-kaluteron-europaion-geloiografon/>
- Οι νέοι σκισάρουν της Ευρώπη. Αποτελέσματα διαγωνισμού <http://2gym-ko.dod.sch.gr/site/index.php/diagonismoi/304-skitso>
- Η γελοιογραφία στην Εκπαίδευση/ Γελοιογραφίες/ευρωπαϊκή ένωση <http://www.educartoon.gr/tag/%ce%b5%cf%85%cf%81%cf%89%cf%80%ce%b1%cf%8a%ce%ba%ce%ae-%ce%ad%ce%bd%cf%89%cf%83%ce%b7/>
- Μιχάλης Κουντούρης, Utopia 2 http://www.youtube.com/watch?v=r_6SD93ptjQ
- Μια σκισσογραφική Utopia <http://tospirto.net/book/news/12198>
- Γελοιογραφία: Ευρώπη με την όπισθεν <http://onusnewsgr.blogspot.com/2012/10/skitso.html>
- Γελοιογραφίες, Ευρωπαϊκή Ένωση <http://www.educartoon.gr/tag/%ce%b5%cf%85%cf%81%cf%89%cf%80%ce%b1%cf%8a%ce%ba%ce%ae-%ce%ad%ce%bd%cf%89%cf%83%ce%b7/>
- Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, Ενότητα 4, Κείμενο 4 [Η Ευρώπη των 25] και Σκίτσα σελίδας 84

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ως εξέλιξη του σεναρίου θα μπορούσε να είναι η δημιουργία από μέρους των μαθητών της δικιάς τους γελοιογραφίας. Αυτό όμως είναι κάτι που απαιτεί περισσότερες γνώσεις και εξειδικευμένες ικανότητες. Θα μπορούσε ίσως να γίνει σε συνεργασία και με τον εκπαιδευτικό των Καλλιτεχνικών.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το σενάριο ήταν ενδιαφέρον. Οι μαθητές στην αρχή αντέδρασαν πολύ θετικά στο θέμα της ανάλυσης μιας γελοιογραφίας και της animation εκδοχής της. Στην πορεία όμως τα κείμενα για την Ευρωπαϊκή Ένωση τους δυσκόλεψαν. Ενώ λοιπόν οι κλασσικοί γραμματισμοί επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό, αυτό που αποδείχτηκε τα πιο απαιτητικό και δύσκολο ήταν η κατάκτηση του κριτικού γραμματισμού. Όσον αφορά τον τεχνολογικό γραμματισμό η ενασχόληση τους με κάτι νέο τους κέντρισε το ενδιαφέρον και ομόφωνα ισχυρίστηκαν πως τις γνώσεις που απέκτησαν σκοπεύουν να τις χρησιμοποιήσουν στο μέλλον και σε άλλα μαθήματα και με άλλες εφαρμογές.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΔΕΠΠΣ. 2003. *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών της Ελληνικής Γλώσσας για το Γυμνάσιο* (ΦΕΚ 303B/13-03-2003). Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://www.pi-schools.gr/programs/depps/>.
- Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.
- Κουτσογιάννης, Δ., Παυλίδου, Μ. & Ι. Χαλσισιάνη. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας στη Δευτεροβάθμια*

- Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες.* Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: www.greeklanguage.gr/digitalschool
- Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3).* Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool>.
- Kress, G. & T. Van Leeuwen. 2001. *Multimodal Discourse.* Λονδίνο: Arnold.
- Μυρογιάννη, Ε. 2003. Ο λόγος των εικόνων. Στο *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ*, Σύρος, 402-410.
- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. 2011. *Πρόγραμμα Σπουδών για τη Διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας & της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο.* ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών. Αθήνα. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>
- Παπαδοπούλου, Μ. 2003. Μεταξύ γραφής και εικόνας: παιχνίδια γραφής στους δρόμους της πόλης. *Πρακτικά της 23ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ.
- Σαπουντζής, Γ. 2011. Η εφαρμογή της θεωρίας του Κοινοτικού Εποικοδομητισμού (Communal Constructivism, C.C) σε περιβάλλοντα διαδικτυακής εκπαίδευσης. Στο *Τα Εκπαιδευτικά*. τ. 99-100, 162-171.
- Χοντολίδου, Ε. 1999. Εισαγωγή στην έννοια της πολυτροπικότητας. *Γλωσσικός Υπολογιστής*, τόμος 1, τεύχος 1, Περιοδική έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη, σελ 115-118.